

Funktionsbeskrivning Retriever - ny officiell och stamboksförd verksamhet

Text: Sverker Haraldsson Foto: Gunilla Lewerth

Vintern 2014 sjösätts en helt ny, officiellt stamboksförd, gemensam beskrivning för alla våra retrievers – Funktionsbeskrivning Retriever (FB-R). Inledningsvis är det under en två-årig provperiod som vi kommer att kunna pröva våra hundars mentalitet och funktion som apportrande hundar. Med FB-R har vi nu ett eget verktyg för att beskriva våra hundar.

FB-R blir nästa steg i avelsarbetet med våra apportörer. Flera rasklubbar har i många år arbetat engagerat med olika former av mentaltester och funktionsprov utvecklade för apportörer och jakthundar – som t.ex. JUM och FART – men det har saknats en gemensam, officiell beskrivning. Många av våra retrievers har också prövats i t.ex. brukshundarnas MH eller SKK:s nya gemensamma beskrivning BPH, som ska kunna beskriva allt från chihuahuas till irländska varghundar. Nu finns en gemensam beskrivning, FB-R.

Utmaningen

Initiativet till FB-R togs av rasklubbarna vid SSRK:s Fullmäktige 2006. När det

kopplade championatet togs bort några år tidigare växte oron i flera rasklubbar för hur avelsarbetet skulle utvecklas.

SSRK är ju den största specialklubben för jakthundraser inom SKK, och Golden retriever, Labrador retriever, Flatcoated retriever, Springer spaniel, Cocker spaniel och Tollare brukar alla återfinnas bland de 20–25 mest populära raserna i landet.

Samtidigt ligger det en stor utmaning i att våra hundar kan tränas för och användas till så mycket mer än jakt. Vi ser dem på appellplan, på agilitetbanan, i lydads- och brukstävlingar, och många retrievers gör stora insatser för vårt samhälle som ledarhundar, eftersökshundar, polishundar och rädd-

ningshundar. Våra hundar är dessutom själva innebilden av den perfekta familjehunden och den lojala sällskapshunden.

Det betyder samtidigt att vi behöver något mer än våra jaktprov och working tests för att stödja avelsarbetet och för att vi ska kunna bibehålla och utveckla våra rasers egenskaper. Faktum är att det bara är 2-4 procent av våra totala populationer som någon gång prövas på officiella jaktprov.

Vad händer på en Funktionsbeskrivning?

Beskrivningen görs av en av SSRK utbildad och auktoriserad beskrivare, som till sin hjälp har en testledare (som leder momenten och instruerar hundföraren) och en funktionär (som kastar och lägger ut). Beskrivaren kan alltså till 100 procent koncentrera sig på hundens arbete och att observera och notera vad hunden gör, och hur den agerar och reagerar.

I beskrivningen ingår totalt elva moment och i varje moment beskrivs

två till sex olika delmoment och/eller egenskaper.

Beskrivningen inleds med ett apporteringsmoment med en vanlig dummy. Hunden sitter hos föraren. Funktionären visar hunden dummy, går sedan ut i terrängen och kastar den en kort bit bort. Funktionären går ifrån platsen och sedan blir hunden fri. Vad händer? Springer den ut till nedslagsplatsen, greppar den apporten, återvänder den med dummy till föraren, vill den lämna av dummy? Beskrivaren observerar och noterar.

Momentet upprepas två gånger. Sedan prövas hundens apporteringlust på liknande sätt fast med ett tungt föremål, respektive med ett långt, sladdrigt föremål.

Därefter följer den första av beskrivningens passiviteter.

Efter passiviteten kommer ett nytt apporteringsmoment, fast denna gång försvinner föremålet bort när hunden kommer fram till det. Blir hunden förbryllad, rädd eller förföljer den föremålet?

Nästa passivitet kombineras med en retning – hunden får se hur funktionären går ut i terrängen och låtsas lägga ner en dummy på ett antal platser.

När hunden sedan blir fri observerar man vad hunden gör och om den börjar söka av området där funktionären låtsades lägga dummys. Söker den av hela området, fortsätter den att söka även om den inte hittar något, kommer den tillbaka till föraren?

Efter sökandet är det dags för beskrivningens kanske mest livfulla moment – ”Lådan”. Först görs en likadan apportering som i moment 1 vid några granruskor. Funktionären går sen ut igen och kastar dummy på samma plats. Hunden får vända sig åt andra hållet, medan funktionären lägger in dummy i en plastlåda med lock, och täcker lådan med granruskorna. Lådan och locket sätts fast. Hunden kan se och vittra dummy. Vad gör hunden när den upp-täcker att dummy inte går att komma åt? Hur länge försöker

den lösa pro-blemet, hur många olika strategier används, ger den upp, eller försöker den hämta hjälp av husse/matte?

I nästa apport prövas apportlust och viltintresse, när dummy byts ut mot ett vilt – en and, en kråka eller en stadsduva. Efter det följer beskrivningens tredje passivitet, denna gång utan någon form av retning.

Beskrivningen avslutas med ett skott, där beskrivaren observerar hundens skottreaktion. (Detta moment är frivilligt för den enskilda hunden, men vi rekommenderar alltid alla startande att genomföra momentet.)

En Funktionsbeskrivning kommer att kosta högst 400 kr, vilket är ett par hundralappar lägre än aktuella startavgifter till MH eller BPH.

Webbaserad rapportering och anmälan.

Alla delmoment noteras på en femgradig skala och föraren får efter beskrivningen ett protokoll som summerar vad beskrivaren sett, observerat och noterat. De drygt sextio punkterna inrapporteras också till SKK via ett webbaserat inrapporteringssystem, som just nu håller på att byggas upp.

Denna webblösning kommer också att vara sökbar på hundens registreringsnummer för alla intresserade uppfödare, valpköpare, och medlemmar. Det kommer redan från början att finnas en tolkningsnyckel att ladda hem. Naturligtvis är det också intressant att framöver utveckla grafiska presentationer av vad beskrivningen av en hund

Klara beskrivare:

Marie Karlsson, Bispgården
Lotten Sandelin, Kälärne
Camilla Hansson, Lit
Solveig Eriksson, Sundsvall
Cilla Hamfelt, Almunge
Hanna Pettersson, Uppsala
Ib Ahlén, Rimbo
Gunilla Lefwerth, Norrtälje
Eva Holmqvist, Kolbäck
Anneli Johansson, Sunne
Thomas Johansson, Brunskog
Veronica Johansson, Brunskog
Helena Skogsberg-Wedin, Hagfors
Annika Lindberg, Munkfors
Anne Karlström, Floda
Agneta Joonas, Skurup

Klara testledare:

Ingela Lindberg, Dorotea
Lena Näslund, Umeå
Susanne Gärdlund, Sundsvall
Torleif Jakobsen, Hassela
Sofia Bäcklund, Uppsala
Mats Viker, Bromma
Liselotte Nordensten, Grisslehamn
Christina Jonsson, Västerås
Lars Holmqvist, Kolbäck
Annica Stensson, Degerfors
Per Christofferson, Lycke
Annika Berntsson, Skurup

visat, och kanske även verktyg där man kan visa flera hundar, t.ex. en kull eller en hunds avkomma, samlat.

På SSRK:s hemsida ska det självklart också finnas möjlighet att se aktuella och kommande beskrivningar, att anmäla sitt intresse till en beskrivning, eller att kunna komma i kontakt med en beskrivare för att kunna arrangera en beskrivning av en hel kull eller en hel grupp.

Från noll till tjugoåtta ...

Att bygga upp en helt ny verksamhet som Funktionsbeskrivning Retriever tar tid. Vi behöver välutbildade, duktiga och noggranna beskrivare, testledare och funktionärer. Vi behöver ge dem tillräckligt med utbildningstillfällen och erfarenhet – och vi behöver skapa naturliga team och grupper som kan jobba tillsammans och gärna bor nära varandra.

Vår första utbildningsomgång av beskrivare och testledare inleddes i

augusti 2012, och under det gångna året har våra utbildare Cilla Hamfelt och Hanna Pettersson haft fem utbildningshelger.

Utbildningsgången, kraven på deltagarna, och hur auktorisationen av de utbildade går till – slutgiltigt beslut fattas av SSRK Hs – finns beskrivet på vår website.

Vid årsskiftet 2013/2014 hade vi sammanlagt 28 auktoriserade beskrivare och testledare (och de bildar ett drygt 10-tal beskrivarteam). Kontaktuppgifter till alla beskrivare och testledare kommer att finnas på websiten.

Sökes: du som har erfarenhet av MH, JUM m.m. ...

Vi behöver många fler engagerade beskrivare, testledare och funktionärer de kommande åren.

I stora delar av landet saknas det fortfarande team – Blekinge, Småland, Öland, Gotland, Östergötland, Sörmland, Västergötland, Halland, Bohuslän, Dalsland, Närke, Dalarna, Gästrikland, Hälsingland, Norrbotten – och vi behöver få fram fler team i Skåne, Göteborg, Västmanland, Västernorrland, Västerbotten.

Har du erfarenhet från MH, JUM, FART eller andra former av mental- och funktionstester – från din rasklubb, brukshundsklubben eller annan specialklubb?

Under våren/försommaren kommer vi att genomföra utbildningar för testledare i södra Sverige och i norra Sverige. I söder blir det utbildning av testledare helgen den 5–6 april – vi letar efter lämplig plats i sydvästra hörnet av Småland. I norr är det sista helgen i

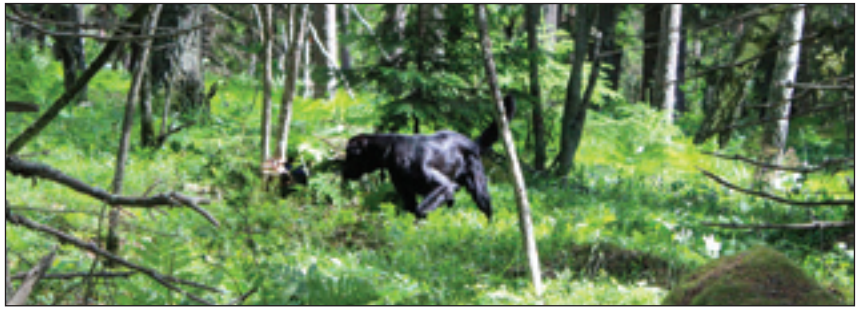
maj, den 24–25, som gäller och platsen blir någonstans längs Höga Kusten.

I sommar genomförs sedan två utbildningshelger som kan leda till auktorisation som beskrivare (förutsatt att man deltar båda helgerna). Helgerna den 14–15 juni och den 16–17 augusti är de som gäller och utbildningarna blir utanför Uppsala, på Kydingeholm.

Anmäl ditt intresse till din rasklubb och klubbens representant i KFM (Kommittén för Funktion och Mentalitet), eller kontakta mig direkt på fbr@ssrk.se. I vår kommitté representeras LRK av Annika Berntsson, FRK av Liselotte Nordensten och NSDTR av Marina Johnsson

... eller nya namn som vill engagera sig

Är du intresserad av att engagera dig inom FB-R, men har liten eller ingen erfarenhet från MH, JUM, FART o.s.v.

– kan rätt start vara att börja som funktionär.

Utbildningarna av funktionärer kommer framöver att ske runt om i landet och ledas av auktoriserade beskrivare. I dagsläget är det bl.a. på gång funktionärskurser i Jämtland, Värmland och Göteborg.

Kontakta oss i kommittén om utbildningstillfällen, håll koll på web-siten, eller varför inte gå ihop några stycken och prata med en av de auktoriserade beskrivarna. Det kommer att ta tid att bygga upp en komplett och

rikstäckande organisation – speciellt med tanke på att budgetar och antalet utbildare är begränsat. Samtidigt kan vi fundera på hur snabbt vi hade kunnat bygga upp t.ex. verksamheten med jaktprov eller med viltspår, om vi idag skulle ha börjat från noll.

I arbetet med Funktionsbeskrivning Retriever är engagemanget från människor, entusiasterna, och stödet från rasklubbarna och SSRK avgörande.

Tack alla som kämpar och brinner för detta. ■